

Till
Landsbygds- och infrastrukturdepartementetDatum
2025-05-16Ert diarienummer
LI2025/00250Diarienummer
KS-2025-00321**Yttrande över Landsbygds- och infrastrukturdepartementets remiss av Boverkets rapport Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag (2025:2)****Sammanfattande inställning**

Kungsbacka kommun instämmer i behovet av att effektivisera och öka förutsägbarheten i byggprocessen, särskilt för att möjliggöra ett mer industriellt och rationellt bostadsbyggande. Det förslag som Boverket har lagt fram innebär samtidigt en genomgripande förändring i ansvarsfördelningen mellan kommun och privata aktörer. I sin nuvarande form kan förslaget medföra att kommunens tillsynsansvar urholkas och att det skapas tillämpningssvårigheter. Därtill kan förslaget medföra att rättssäkerheten försvagas. För att uppnå reformens målsättningar utan att kompromissa med kvalitet och kontroll behövs ett mer tydligt och rättssäkert regelverk med fastlagda ansvarsförhållanden och effektiva tillsynsmekanismer.

Kommunens inställning i detalj

Kungsbacka kommun konstaterar att det föreslagna skiftet från offentlig kontrollmodell till privat utförarmodell väcker såväl rättsliga som praktiska frågor.

Trots att byggnadsnämnden enligt plan- och bygglagen, PBL, fortsatt ansvarar för att slutbesked meddelas, föreslås att prövningen av tekniska egenskapskrav helt övertas av CBF. Förslaget riskerar att skapa en obalans mellan det formella ansvaret och den faktiska kontrollmöjligheten, vilket kan få negativa konsekvenser ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Kungsbacka kommun konstaterar härvid att möjligheten att upptäcka brister i ett sent skede av lovprocessen är ytterst begränsad och att åtgärder då ofta är svåra eller kostsamma att genomföra. När slutbesked väl meddelas i ett ärende är det många gånger för sent att göra större ändringar i en byggnad, varvid felaktigheter blir bestående.

Även utformningen av själva certifieringssystemet väcker vissa frågor. Certifieringen föreslås ske på företagsnivå, inte individnivå, och kompetens ska säkerställas genom kvalitetsledningssystem och interna rutiner snarare än genom prövning av enskilda personers sakkunskap. Det finns sålunda skäl att ifrågasätta om detta är tillräckligt för att säkerställa att företagen har den samlade kompetens som krävs enligt samtliga tekniska egenskapskrav i PBL. Kungsbacka kommuns uppfattning är att det idag är få konsultföretag som förfogar över fullständig sakkunskap inom alla berörda områden. Det innebär att flera olika certifierade konsulter kan komma att delta i ett och samma byggprojekt, vilket ökar risken för oklar ansvarsfördelning och tolkningskonflikter när flera olika krav står mot varandra.

Kungsbacka kommun bedömer att intresset för att använda CBF i dagsläget är begränsat. Många byggherrar uttrycker en preferens för att ha fortsatt kontakt med kommunens byggförvaltning genom hela byggprocessen, i syfte att undvika risken att kommunen i ett senare skede underkänner tidigare bedömningar och vägrar meddela slutbesked. Den osäkerhet som uppstår vid denna typ av ansvarsfördelning innebär att Boverkets intentioner inte fullt ut överensstämmer med hur systemet fungerar i praktiken. Osäkerheten förstärks ytterligare av att det i Boverkets förslag saknas tydliga bestämmelser om byggnadsnämndens befogenheter att agera i situationer där CBF brustit i sin uppgift eller där byggherren åsidosatt CBF:s bedömningar. Detta försvårar byggnadsnämndens tillsynsroll och kan leda till ett oklart rättsläge, även för byggherren.

Boverkets förslag väcker därtill principiella frågor om myndighetsutövningens gränser. Att privata företag, i avtalad relation till byggherren, ges möjlighet att självständigt avgöra om lagens krav är uppfyllda, utan egentlig insyn från kommunen, kan underminera systemets legitimitet. Nämndens ansvar enligt PBL bör inte reduceras till ett formellt godkännande utan reellt innehåll. Det är därför av central betydelse att nämnden ges rätt att begära kompletteringar, att klargörande regler införs rörande rättsmedel och att ett nationellt tillsynsorgan ges mandat att granska och, vid behov, återkalla certifieringar som inte uppfyller uppställda krav.

Mot bakgrund av ovan anförda anser Kungsbacka kommun att Boverkets förslag inte bör genomföras i sin nuvarande utformning. Nu rådande byggsystem bör således inte reformeras på bekostnad av rättssäkerhet, kvalitet och det kommunala självstyret. Kommunen beaktar att det idag föreligger brister med att kommuner gör olika tolkningar av gällande byggregler, vilket fördröjer och fördyrar processen men aktuellt förslag bedöms inte leda till ökad rättssäkerhet eller förutsägbarhet i byggprocessen. Det är av vikt att kommunens möjlighet att utöva tillsyn och fatta egna bedömningar bevaras, inte minst i lovärenden där brister identifierats. Kommunens roll som garant för allmänna och långsiktiga intressen bör sålunda värnas även i ett reformerat system. Endast genom en sådan balans kan en hållbar och rättssäker utveckling av bygglovsprocessen uppnås. Boverket bör ges i uppdrag att utarbeta en tydlig vägledning om hur samverkan mellan kommuner och certifierade privata aktörer ska organiseras. En reformering av nuvarande system med CBF bör därtill införas successivt, med särskild hänsyn till mindre kommuners organisatoriska och ekonomiska förutsättningar, för att uppnå rättssäker och likvärdig tillämpning.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare

§ 141

Dnr KS-2025-00321

Svar på Landsbygds- och infrastrukturdepartementets remiss av Boverkets rapport Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande, daterat 2025-05-16, och översänder det som sitt svar till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Kungsbacka kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på Landsbygds- och infrastrukturdepartementets remiss av Boverkets rapport Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag.

Certifierade byggprojekteringsföretag infördes i augusti 2022 i syfte att öka förutsägbarheten och effektiviteten i byggprocessen, särskilt för byggherrar som arbetar med repeterbara och standardiserade bostadsprojekt. Genom att låta certifierade företag ta ansvar för vissa tekniska bedömningar i projekteringsfasen hoppades man kunna avlasta kommunernas byggnadsnämnder och förenkla processen.

I Boverkets rapport finns förslag för att vidareutveckla systemet med certifierade byggprojekteringsföretag så att det omfattar fler delar av byggprocessen. Utredningen föreslår att certifierade byggbedömningsföretag (CBF) inte bara ska kunna ansvara för projektering, utan också för delar av byggskedet och det färdiga byggnadsverket. Genom ändringar i plan- och bygglagen (PBL) och plan- och byggförordningen (PBF) föreslås undantag från vissa moment i byggprocessen när CBF anlitas, såsom kravet på tekniskt samråd, kommunala arbetsplatsbesök och Fastställande av kontrollplan. Systemet föreslås utökas till att gälla fler typer av byggnader än bostäder, exempelvis skolor, förskolor och servicebyggnader. Flyttning av byggnader ska däremot inte omfattas.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-06-10, § 188

Kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteskrivelse, 2025-05-14

Yttrande, 2025-05-16

Byggnadsnämnden 2025-05-15, § 101

Byggnadsnämndens yttrande, 2025-05-07

Boverkets rapport Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag, rapport 2025:2

Förslag till beslut på sammanträdet

Magdalena Sundqvist (S), Johan Tolinsson (S) och Stefan Vilumsons (SD) yrkar att kommunstyrelsen ska anta byggnadsnämndens yttrande, daterat 2025-05-07, och översända det som sitt svar till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Beslutsgång

Ordförande Lisa Andersson (M) finner att det finns två förslag till beslut, det vill säga kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Magdalena Sundqvists (S) m.fl. yrkande.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Magdalena Sundqvists (S) m.fl. yrkande mot varandra, och finner att kommunstyrelsen bifaller kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Beslutet skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, byggnadsnämnden